UKTS-II

II. ULUSLARARASI

KARADENİZ TARİHİ

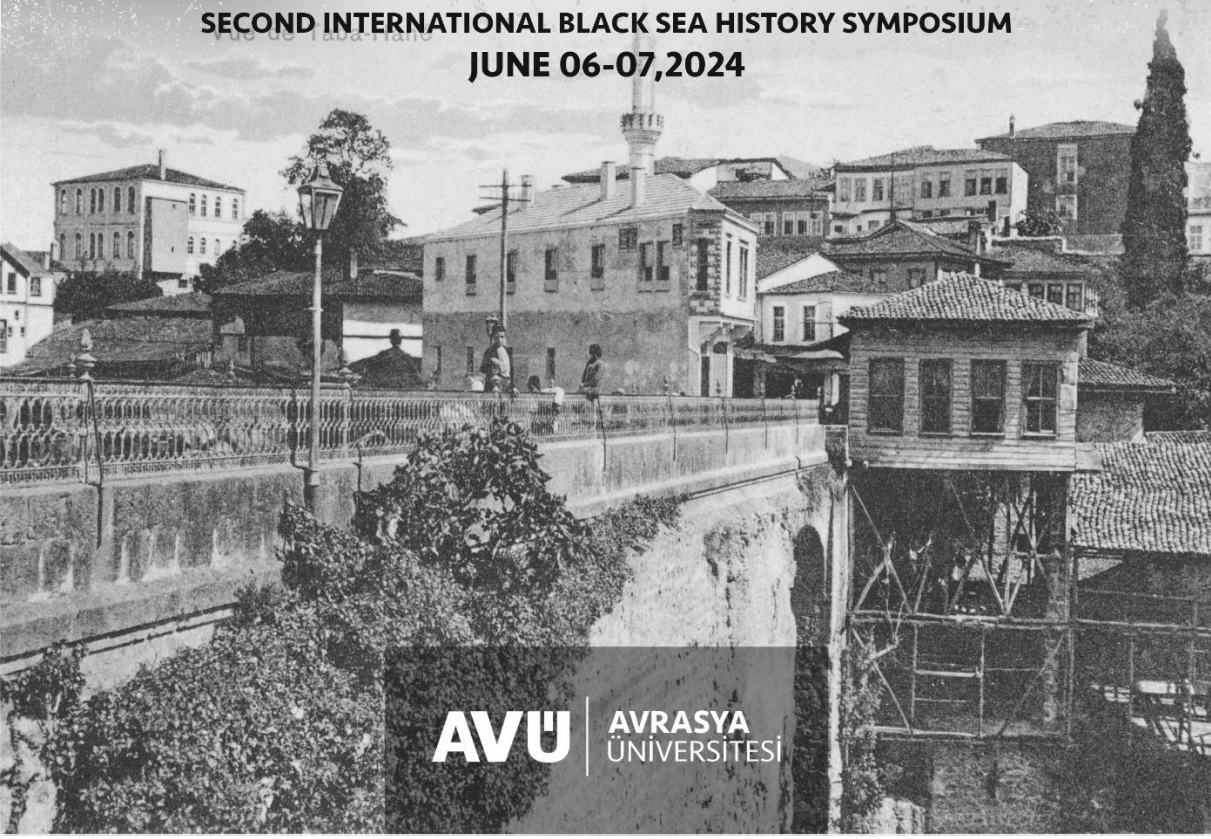
SEMPOZYUMU

06-07 HAZİRAN 2024

BİLDİRİ ÖZETLERİ

SECOND INTERNATIONAL BLACK SEA HISTORY SYMPOSIUM

JUNE 06-07,2024

AVÜ | AVRASYA ÜNİVERSİTESİ

II. ULUSLARARASI KARADENİZ TARİHİ SEMPOZYUMU

6-7 HAZİRAN 2024

AVRASYA ÜNİVERSİTESİ

TRABZON

SEMPOZYUM BİLDİRİ ÖZET KİTABI

Editörler

Deniz ÇOLAK

Handan ERDOĞAN

TRABZON

2024

II. Uluslararası Karadeniz Tarihi Sempozyumu

Bildiri Özet Kitabı

Editörler

Deniz ÇOLAK

Handan ERDOĞAN

Kapak Tasarım

Ziya SELİM

ISBN: 978-625-99642-1-8

Avrasya Üniversitesi Yayınları-

E-Kitap

Birinci Baskı

Trabzon 2024

İletişim

T.C. Avrasya Üniversitesi Rektörlüğü

Pelitli Mahallesi Rize Caddesi No: 226 Ortahisar/

Trabzon Tel: 0462 334 05 50 e-mail: info@avrasya.edu.tr

II. Uluslararası Karadeniz Tarihi Sempozyumu

6-7 Haziran 2024 Trabzon/ Türkiye

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Mehmet ÖZ
Prof. Dr. Michael URSINUS
Prof. Dr. Hikmet ÖKSÜZ
Prof. Dr. Dariusz KOLODZİEJCZYK
Prof. Dr. Feridun EMECEN
Prof. Dr. Edith Gülçin AMBROS
Prof. Dr. Rustam SHUKUROV
Prof. Dr. İlhan ŞAHİN
Prof. Dr. Sergei KARPOV
Prof. Dr. Ersin GÜLSOY
Prof. Dr. Claudia RÖMER
Prof. Dr. Besim ÖZCAN
Prof. Dr. Ömer İskender TULUK
Prof. Dr. Ekrem ÇAVUŞEVİÇ
Prof. Dr. Kenan İNAN
Prof. Dr. Mehmet TEZCAN
Prof. Dr. İbrahim TELLİOČLU
Prof. Dr. Turan AÇIK
Prof. Dr. Süreyya FARUKİ
Doç. Dr. Eyyüb ŞİMŞEK
Doç. Dr. Fırat YAŞA
Dr. Öğr. Üyesi Miraç TOSUN
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ALTUNBAY
Dr. Öğr. Üyesi Sebahattin USTA
Dr. Öğr. Üyesi Aslı ÖZCAN
Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDEČER

UKTS II

II. ULUSLARARASI KARADENİZ TARİHİ SEMPOZYUMU (SECOND INTERNATIONAL BLACK SEA HISTORY SYMPOSIUM)

9:30-10.00 Açılış Konuşmaları

Moderatör: Kenan İNAN		
10:00-10:20	Hüseyin BAČCI	Genişletilmiş Karadeniz Güvenlik Sorunlarına Türkiye ve Avrupa Birliği Açısından Yaklaşım
10:20-10:40	Gülsüm AKBULUT	Karadeniz Coğrafyasında Son Ekonomik Gelişmeler
10:40-11:00	Michael URSİNUS	Karadeniz Tarihi Hakkında Genel Bir Değerlendirme

11:00-11:15 Çay-Kahve Arası

Salon 1

Oturum Başkanı: Kenan İNAN		
11:15-11:30	Kenan İNAN	17. Yüzyılın İkinci Yarısında Trabzon'da Ekmek Yapımı veEkmekçiler Üzerine
11:30-11:45	Michael URSİNUS	The (non-ulufelü) Fortresses in Bosnia and Herzegovina andTheir Personnel as Found in the Abridged (Icmal) Tahrir Defteri 0.76
11:45-12:00	Miraç TOSUN	18. Yüzyıl Trabzon'unda Nezir Uygulamaları

Salon 2

Oturum Başkanı: Turan AÇIK		
11:15-11:30	Abdulkadir GÜL	Kelkit Kazası Köy Yerleşmelerine Dair Bazı Değerlendirmeler (XVI.-XX. Yüzyıl)
11:30-11:45	Muammer DEMİREL	Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Artvin Bölgesinde İdari Yapı
11:45-12:00	Ali Rıza SAKLI	Türk Çayının İlk 40 Yılında Dönüşüm Evreleri

12:00-14:00 Öğle Yemeği

Salon 1

Oturum Başkanı: Temel ÖZTÜRK		
14:00-14:15	Sezgin ÖRSELOČLU	Trabzon'da Cizye Uygulaması (1748-1757)
14:15-14:30	Fatih ÇİÇEK	Osmanlı'da Vasilik Kurumu: Trabzon Örneği (1705-1735)
14:30-14:45	Sabiha ALTINDEČER	Türk Çayının İlk 40 Yılında Dönüşüm Evreleri

Salon 2

Oturum Başkanı: Abdülkadir GÜL		
14:00-14:15	Aslı ÖZCAN	Asker, Devlet, Asayiş: Yusuf Paşa ve Kapı Halkı
14:15-14:30	Nilüfer ALKAN GÜNAY	Osmanlı Mahkemesinin İşleyişi: 1752-1755 Tarihleri Arasında Trabzon Kadısının Hukuki ve İdari Gündemi
14:30-14:45	Rukiye ÖZDEMİR	Çaldıran Muharebesi Sonrası Yavuz Sultan Selim'in Amasya'da Kışlaması ve Amasya Vakası: 22 Şubat 1515

15:00-15:15 Çay-Kahve Arası

Salon 1

Oturum Başkanı: Muammer DEMİREL		
15:15-15:30	Gökçe SEVİM	Sözlü Tarih Temelinde Asala'nın Trabzon'da Bıraktığı İzler
15:30-15:45	İbrahim Yusuf KARAGÖZ	Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Yaban Domuzu Algısı ve Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki Yansımaları (1923-1938)
15:45-16:00	Asuman KARABULUT	Balkan Harbi'nde Trabzon Redif Taburu

Salon 2

Oturum Başkanı: Osman EMİR		
15:15-15:30	Kemal TAŞCI	Safevi Tarihçisi Hasan-ı Rumlu'nun Ahsenü't-Tevarih AdlıEserine Göre Timurlu, Akkoyunlu ve Karamanoğulları-Osmanlı İlişkilerinde Trabzon
15:30-15:45	-Salih KAYMAKÇI -Hatice Gül KÜÇÜKBEZCİ	Giresun İlinin Tarih Öncesi Kültürleri-Arkeolojik YüzeyAraştırmaları Işığında Genel Bir Bakış
15:45-16:00	Eyyup YILMAZ	Selçuklu Türkiye'sine Adanmış Bir Ömür: Hayatı ve Eserleriyle Prof. Dr. Osman TURAN (1914-1978)

16:00-16:15 Çay-Kahve Arası

Salon 1

Oturum Başkanı: Miraç TOSUN		
16:15-16:30	Bekir TÜTÜNCÜ	XVII. Yüzyılın ilk Yarısında Trabzon Gümrük Mukataasının İşletilmesinde Kadıların Rolleri
16:30-16:45	Metin BİLAL	44 ve 45 No'lu Şer'iyye Sicillerine Göre Kırım'da Hayvancılık
16:45-17:00	Muhammed KÖSE	Osmanlı Arşiv Belgelerinde Trabzon'a Seyahat Eden Yabancılar (1839-1908)

Salon 2

Oturum Başkanı: Ali Rıza SAKLI		
16:15-16:30	Azranur ÖZEN	Rusya'ya İşçi Göçü ve Türk Kahvehaneleri
16:30-16:45	Deniz Çolak	Zaferi Görünür Kılmak: Hodınka Kutlaması (1775)
16:45-17:00	Resul TURAN	Barışta ve Savaşta Bir Bilim Adamı: Nikolay Yakovleviç Marr ve Anadolu'da Bilimsel Faaliyetleri (1904-1916)

18:30 Akşam Yemeği

07. 06. 2024 Cuma

Salon 1

10:00-11:00 Panel

Ölüm Tek Başına, Esaret ise Ortaklaşadır: Kırım Hanlığı İle Osmanlı Toplumu Ekseninde Kölelik Tartışmaları (1640-1750)		
Moderatör: Turan AÇIK		
10:00-10:15	Fırat YAŞA	"Köle Bölgeleri" ve "Köle Toplumu" Tartışmaları Ekseninde Kırım Hanlığı
10:15-10:30	Zeynep DÖRTOK ABACI	Kırım Toplumunda Kölelerin Faillik Örüntüleri ya da Zayıfların Silahları
10:30-10:45	-Turan AÇIK -Eyyup ŞİMŞEK	17. Yüzyılın İlk Yarısında Eski Kölelerin Trabzon'un Sosyo-Politik Hayatındaki Varlıkları
10:45-11:00	Aşkın KOYUNCU	Sultanın Gölgesinde "Efendilik": Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlerin Köle Sahipliği ve Vergilendirilmesi Meselesi (1640-1750),

11:00-11:15 Çay-Kahve Arası

Oturum Başkanı: Mehmet TEZCAN		
11:15-11:30	-Mehmet TEZCAN -Sena Nur DURGUT	Karadeniz ve Kafkasya Bağlamında Amazonların Yerelleştirilme Sorunu
11:30-11:45	Hatice Tuğba AKDOČ AR AKBULUT	Antik Çağ'da Trapezous (Trabzon) ve Çevresinde YaşayanOtokton Halkların Karakteristik Özellikleri Üzerine Bir Değerlendirme
11:45-12:00	Osman EMİR	Antik Çağda Bir Şifa Kaynağı Olarak Pontos Şarapları

12:00-14:00 Öğle Yemeği

Oturum Başkanı: Kenan İNAN		
14:00-14:15	Adiye Şimşek	Akçaabat İlçesi Halk Bilgisi Ürünlerinde Türkçe'nin Kullanımı
14:15-14:30	Sebahattin USTA	Terekelere Göre Trabzon'da Kitaplar (17. Yüzyılın İkinci Yarısı)
14:30-14:45	-Nato Akhalaia -Ketevan Lortkipanidze -Zezva Kavtaradze	Samples of Laz Folklore in New Textual Material

15:00-15:15 Çay-Kahve Arası

Oturum Başkanı: Ahmet KÖKSAL		
15:15-15:30	Temel ÖZTÜRK	Trabzon'da Ahi Evran Dede Türbesinin Yapımı Hakkında Yani Mülahazalar
15:30-15:45	-Hatice Aslıhan ÇITLAK -Fulya ÜSTÜN DEMİRKAYA	Trabzon-Aşağıhisar Surlarının "Pazarkapı"sındaGeleneksel Evler
15:45-16:00	-Hatice BELGE -Ömer İskender TULUK	Kentsel Hafıza Mekanı Olarak Trabzon Mezarlıkları: Dün, Bugün Ekseninde Genel Bir Değerlendirme

16:00-16:15 Çay-Kahve Arası

Oturum Başkanı: Ömer İskender TULUK		
16:15-16:30	-Yakup Karataş -Rabia Elçi	Yusuf Ziya Paşa'nın Erzurum ve Trabzon Valiliği
16:30-16:45	Öznur ATALAN	Trabzonlu Devlet Adamı Mehmed Emin Hilmi Bey (1831-1884)
16:45-17:00	Ahmet KÖKSAL	Trabzon Vilayetinde Mülki İdare Amirleri Üzerine Bir Değerlendirme (1876-1914)

18:30 Akşam Yemeği

II. ULUSLARARASI KARADENİZ TARİHİ SEMPOZYUMU

6-7 HAZİRAN 2024

AVRASYA ÜNİVERSİTESİ

TRABZON

SEMPOZYUM BİLDİRİ ÖZETLERİ

SELÇUKLU TÜRKİYE'SİNE ADANMIŞ BİR ÖMÜR: HAYATI VE ESERLERİYLE PROF. DR. OSMAN TURAN (1914-1978)

Arş. Gör. Eyyüp YILMAZ[*]

ÖZET

1914 yılında Trabzon'da dünyaya gelen Osman Turan, 1935 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Ortaçağ Tarihi Kürsüsü'ne kaydolmuştur. Buradaki mezuniyetinden sonra aynı kürsüde asistanlığa intisap etmiş ve Ord. Prof. Mehmed Fuad Köprülü'nün öğrencilerinden biri olmuştur. Bu süreç Osman Turan için bir dönüm noktası teşkil etmiştir. Zira Türk Tarih Kurumu'nun kurulmasıyla Türkiye'de milli bir tarihin inşası meselesi gündeme gelmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de tarih araştırmacılığını bilimsel ve metodolojik bir zemine kavuşturmak isteyen Köprülü, bir yandan eserler kaleme alırken diğer yandan öğrencilerini Türk tarihinin ihmal edilmiş çalışma sahalarına yönlendirmiştir. Bu hususta Osman Turan da Selçuklu Türkiye'sine dair araştırmalarına başlamıştır. Oldukça velud bir kalem olan Turan, ortaya koyduğu çalışmalarıyla bilim dünyasının ilgisine mazhar olmuştur. Farsça ve Arapça'nın yanı sıra Fransızca'ya da hâkim olması hasebiyle sadece kaynaklardaki bilgileri aktarmakla kalmamış aynı zamanda akıcı ve ikna edici üslubuyla yeni görüşler de ileri sürmüştür. Sahip olduğu bu hasletler nedeniyle şöhretini oldukça artan Turan, başta Köprülü olmak üzere Claude Cahen ve İrene Mélikoff gibi muhtelif âlimler tarafından takdirle karşılanmış ve zamanla Selçuklu tarihinde bir otorite hâline gelmiştir. Bu çalışma Osman Turan'ın hayatı ve eserlerini merkeze alarak oldukça meşakkatli ve girift birçok konuyu bünyesinde barındıran mezkûr sürecin nasıl gerçekleştiğini bazı dönüm noktalarına temas ederek açıklamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcük: Osman Turan, Selçuklular, Türkiye, İslâmiyet

[*] Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, eyyp_yilmaz@hotmail.com

ABSTRACT

Born in 1914 in Trabzon, Osman Turan enrolled in the Department of Medieval History at Ankara University, Faculty of Language and History-Geography in 1935. After his graduation, he was appointed as an assistant in the same chair and became one of the students of Ord. Prof. Mehmed Fuad Köprülü. This process constituted a turning point for Osman Turan. Because with the establishment of the Turkish Historical Society, the issue of the construction of a national history in Turkey came to the agenda. In this context, Köprülü, who wanted to provide a scientific and methodological basis for historical research in Turkey, directed his students to the neglected fields of Turkish history while writing works on the one hand. In this regard, Osman Turan also began his research on Seljuk Turkey. Turan, who was quite a prolific writer, attracted the attention of the scientific world with his works. Being fluent in French as well as Persian and Arabic, he not only conveyed the information in the sources but also put forward new views with his fluent and convincing style. Due to these qualities, Turan, whose fame increased considerably, was appreciated by various scholars such as Claude Cahen and Irene Mélikoff, especially Köprülü, and became an authority in Seljuk history in time. This study focuses on the life and works of Osman Turan and examines how the aforementioned process, which involves many difficult and intricate issues, took place with some turns.

Key Word: Osman Turan, Seljuks, Turkey, Islam